

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KOZLONYE.

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Helyben: félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. — fill.
Vidéken: félévre 9 kor., negyedévre 4 kor. 50 fill.

FŐSZERKESZTŐ:

BENEDEK JÁNOS.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:
SZÉKELY IMRE.

POLITIKAI ROVATVEZETŐ:

Dr. BOROSS LAJOS.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Debreczen, Fő tér 42. szám. Lamprecht palota
első emelet, az udvarban.

Hulladékok.

— szeptember 1.

Pitreich cs. és kir. hadügyminiszter ur legfelsőbb gráciája folytán gazdagabbak vagyunk egy nemzeti „vivmány”-nal. Ez a „vivmány” abban áll, hogy a cs. és kir. közös hadsereg levelezéseiben végre elfoglalhatja törvényes helyét édes magyar nyelvünk, amelynek eddig hivatalian vendégként mutattak ajtót a katonai parancsnokságok büroiban. A hadügyminiszter körrendelete végére jár ennek az udvariátlan bánásmódnak és szabad járást biztosít a magyar nyelvnek a katonai hivatalokban. De csak a hivatalokban. A katonai szolgálatot teljesítő csapattestekhez lépésnyivel sem férköztünk közelebb a magyar szóval; csak a katonai bürokrácia, amely tulajdonképp nem istényező része a hadviselésnek, akceptálja a magyar nyelvet, a vezénylet és a szolgálat nyelve továbbra is a német és egyedül a német marad.

Nem kicsinyeljük a hadügyminiszteri körrendelet érdemi részét, mert nem akarjuk eltagadni, hogy benne valami ujtás, ami jól esik a mi magyar lelkünknek. Végre már az a tudat is, hogy fagyos kérget törtünk meg, amelyen át a nemzeti eszmék magva közelebb jut a termő talajhoz, megelégedéssel tölthet el bennünket, mert azt látjuk, hogy ősjogaink hatalmával, nemzeti szellemünk dönthet-

len erejével a közös ármádia sem képes megküzdeni. De a formát, a melyben ezt a kis nemzeti értéket részünkre kiutalják, soha jogszerűnek nem ismerhetjük el. Mert a hadügyminiszter nekünk jogot nem adhat, nem is kértünk tőle, nem is vagyunk rászorulva. A mi jogaink törvénybe vannak írva s a mi törvényeink fölött, amelyekre a király is megesküdött, a magyar közjog és alkotmány szelleme lebeg. Nekünk törvényes jogunk van ahhoz, hogy a közös hadseregben a magyar nyelv a paritás elveinek megfelelőleg alkalmaztassék s ha ezt a jogunkat eddig a törvény igazszelleméhez hiven nem respektálták, ebből nem az következik, hogy mi hadügyminiszteri kegy-rendeletektől várjuk a törvényes jogállapot beállítását, hanem igenis az erre illetékes tényezőktől követeljük meg, hogy a multak mulasztásait beismerjék és a jövőre nézve, nem részletekben és kegydíjképp, hanem törvényes járandóság gyanánt ismerjék el javunkra mindazt, ami bennünket közjogunk értelmében elvitázhatatlanul megillet. Már pedig Pitreich ur gráciája nélkül is biztosítja nekünk az 1867. XII. törvényezikk azt, hogy a magyar nyelv joga minden közös intézményben a német nyelvvel teljesen egyenrangúnak elismertessék.

De nézzük csak közelebbről, milyen reformot is hullat nemzeti érdekeink koldustarisznyájába ez a

hadügyminiszteri rendelet. Elsősorban azt hagyja meg a katonai parancsnokságoknak, hogy magyar hatóságoknak magyar nyelvű átíratát föltétlenül elfogadják. Ezt a rendelkezést még Pitreich se nevezheti engedménynek, mert azt ugyan eddig sem kívánhatta meg semmiféle feketesárga ármádia a magyar hatóságtól, hogy német nyelven levelezzék vele. A magyar hatóságnak magyar a hivatalos nyelve, ez a hatóság tehát mindenkinek a világon magyar nyelven ír. Es a gyakorlatból tudjuk, hogy magyar hatóságoknak magyarnyelvű átíratát eddig sem merészelte semmiféle katonai parancsnokság visszaküldeni, csak azért, mert magyarul szóltak. — A rendeletnek ez a passzusa tehát még katonáék szemében sem lehet „vivmány”. Ami a második részt illeti, t. i. hogy a katonai parancsnokságok szintén magyarul tartoznak írni a magyar hatóságoknak, ez tényleg ujtás, de egyszersmind a legegységibb követelménye a paritásnak s törvényben biztosított legtermészetesebb jogunk.

Szomoruan jellemzi a mi szerecséttlen közjogi állapotunkat, — hogy miután másfél esztendőn keresztül megfeszített küzdelemben jelentékeny nemzeti erőt fecsértünk el, hogy elérjük azt, ami törvény szerint megillet bennünket, most Pitreichok kegymorzsáival fizetnek ki, de jogainkat nyíltan és

Ideálok.

Irta: **John Kendrick Bangs.**

I.

Mister Richards milyennek tartja az ideális nőt?

Mister Richards Augustus harmincz éves volt és még több azonkívül, de nem volt nő. Nemcsak hogy bátran megházasodhatott volna, hanem ismert több nőt, a kiket csodált. De közülök egyik sem érte el ezt az ideált, amilyennek ő a nőt elképzelte.

Miss Forthingay például szépség dolgában egészen megfelelt volna igényének. Am szellem dolgában csaknem fájdalmasan messze maradt mister Richards követelésétől. Magas és fejedelmi alkata volt annyira, hogy nemcsak azok az emberek, akik nem értenek mitológiához, nevezték volna el junói természetűnek. A társalgása azonban csaknem korlátolt, legaiább is ki nem elégitő volt. Többre becsülte, ha egy félig érett és minden harmadik szóra elpiruló ifjuval tánczoltathat, mintha egy tudós és tapasztalt férfival beszélgethetett, akinek akkor sem rándul meg egyetlen arcizma, ha a

szomszéd kertben földrengés van. Utálta a falusi életet, a nyugalom és üdülés fogalma előtt: annyi volt, mint folyton utazgatni. Magtette például, hogy a nyári szezon kezdetével rögtön Newportba ment, hogy az odaváló társaság áradatába véssé magát, még pedig aig hogy kifogyott a lélekzete a newyorki társaságban.

Miss Patterson ellenben megfelelt annak a szellemi képnek, amit Richards arról a nőről alkotott, akinek feláldozta volna legényélete függetlenségét. A kisasszony szerette a költészetet és zeneértő volt. Azonkívül minden szépművészetről és tudományról, amik mister Richards bogarai voltak, folyékonyan és érdekesen tudott beszélni. De — óh jaj! — külsején aig volt valami esodálni való. Jelentéktelen kis termete volt, holdvilágszerűen sápadt arca és mostohanövésű haja. Mister Richards élte pályáját még több más nő keresztelte, de mindegyiknek volt valami, bár nem lényeges hibája. Azonban a jövendőbeli mistress Richards-t csak olyanok tudta elképzelni, akikben egyesül a szép miss Forthingay, az okos és művészi miss Patterson, meg a tekintélyes vagyonu, de tulságosan hangos miss Barrows minden előnye.

II.

Milyen miss Henderson Flora férfi-ideálja?

Mister Richards Augustus New Yorkban született. Miss Henderson Flora pedig Bostonban. De mint mr. Richards, harmincz éves koráig ő is ellenállt a házasság csábításának. Bár alkalma ezer lett volna rá! Tizenhét éves korában került a társas életbe és azóta minden esztendőben abban a bizelgő, bár nem épp kellemes helyzetben volt, hogy esztendőnkint átlag négy férfit kosarazott ki, amit ha megszorozunk a tizenhárom év számával, megkapjuk azt a tekintélyes összeget, amiből miss Henderson kosárparának nagysága kiderül.

A társaságban azt mondták róla, hogy fenhéjjázó és szivtelen. Voltaképp azonban nem büszke, sem érzéstelen nem volt, hanem kérői közt egy sem felelt meg annak a férfideálnak, amit magának alkotott.

Dawson Miles például olyan ember volt, akit valami átlagos leány mirdjárt elhárászott volna, ha hálójába kerül. A város első bankházában fényes depozituma volt és a bank tüzmentes, tolvajtól biztos pincéjében három vasrekesze volt, amiben rúgán

határozottan, megfelelő formában elismerni nem hajlandók. Nyolcz hónappal ezelőtt erőszakkal fojtották el a nemzeti lángolás tüzét, a mely nagyhatalmi hóbortokat fenyegetett fölégetéssel, mint kóbor ebet verték ki ezt a nemzetet törvényes jogainak területéről s most hulladékokat dobálnak feléje, hogy csillapítsák az éhségét és ne vonitson szüntelenül a szomszéd portája elé.

Ugy látszik, hogy nekünk a forradalom csapásáig kell sodortatnunk magunkat, ha azt akarjuk, hogy nyelvünk jogával törvényesen élhessünk. Chlopi-i hadparancsokat kell zsebre vágunk, Beck ur és Albori ur szavatait kell megemléstennünk, gróf Tisza István ur Gotterhaltéja előtt kell kinyitnunk a fülünket, ha azt akarjuk, hogy Pittreich ur, a közös hadügyminiszter megajándékozzon bennünket gráciájával. Előbb megrugdosnak bennünket minden oldalról s mikor a sajgó fájdalom a fölháborodás panaszhangját váltja ki belőlünk, akkor megsimogatnak s elvárják, hogy hátalkodjunk a gyöngéd figyelemért. Persze akadnak, akik hálalkodnak, de tévednek, akik azt hiszik, hogy a nemzeti önértetet agyon lehet czirógatni. — Szilárd marad ez az idők végtelenségéig és soha sem fog kegyelemkenyéren éledgelni.

A névtelen levél.

— szeptember 1.

tegnapi lapokban, pár soros napi hírben, szomorú tragédia olvasható. — A

tragédia hőse Rangics Károly, aki hajóskapitány volt az Árpád nevű Adria hajón. Derék ember, akinek fiatalságával az öregség higgadsága s megfontolt bölcsesége párosult. Olyan erények, melyek alkotó részei az egész embernek. Az ifjúság örömét a házasság boldogsága tetézte most egy éve, elvevén egy szőke haju leányt. S most ez az ember meghalt. — Halála magasan kiemelkedik abból az átlagból, amelyet a közönséges esetek temetőjének neveznek. Az ostoba borotva, melylyel kioltotta életét, a megrendült agynak volt ideges, éles eszköze. Ez a megrendült agy ítéletet mondott saját maga fölött s ez az ítélet a mások büne volt. Névtelen levélben megrágalmazták a feleségét. Kinos duellálás lett belőle, azután pör, melynek ítélete elől a buskomorrá lett kapitány a halálba menekült.

Óh, az a névtelen levél. Talán gonosz, talán ostoba tréfa volt. Eredménye? egy kioltott, reményteljes, fiatal élet, feldult családi boldogság, sápadt, fiatal özvegy s egy megtört, zokogó öreg asszony, az édes anyja.

A pirománistáknak, azt mondják, gyönyört okoz az általuk előidézett tűz, a lángtenger, az emberek jajveszékése. A névtelen levelek szerzőjét vajjon ebbe a kategóriába sorozzuk? A kategóriák közül kettő lehetséges. Harmadik nincs. Vagy örült vagy gonosztevő. Ha gonosztevő, akkor azok közé tartozik, akiknek legfeljebb példányát Shakespeare rajzolta meg III. Richardban. Mikor III-ik Richard elmélikedik születésének körülményeiről, agyába fut a vér és nem dühöng, hanem megdöbbenő czinizmussal vallja be: „Elhatároztam, hogy gazember leszek!”

A gyanu, az bizonyos, ől. A gyanu felélesztése a névtelen levél feladata. A perverz, a degenerált, a félelmes ember, mosolyogva, lassan, óvatosan megy a levélszekrényhez s mikor bedobta a vég-

zetes levelet: a tragédiának van első felvonása megteremtve. Azután jön a többi. Feldult családi boldogság, örökké rettegő lélek. A családi tűzhely ezidig fényét sötétíté teszi a gyanu, amely ott lebeg felette sötét hollószárnyakon. A derűt szív beteggé leszen s a betegség egyes fázisait gyönyörrel szemléli az a rettenetes ember, aki mindezt előidézte. A vége egy borotvavágás, egy pisztolydurranás, vagy ami éppen olyan megrendítő: az örültek háza.

Mély gyászt hordok a szívemben Randics Károlyért, akinek tragédiája lekembe markol. Végeredményében a névtelen levél volt halálának okozója. S az érette való szánalom annál igazabb, annál mélyebb, mert az eshetőségek, a mi fejünk fölött is itt lebegnek. Ma neked, holnap nekem.

És ilyenkor, midőn egy véres tetem előtt legördül a függöny, az emberi felháborodás egyértelműen kiáltja: Ki az, aki a névtelen levelet írta? Ki tudja megmondani. Örök rejtelet lesz, mint annyi titka az emberi léleknek. Talán valaha megoldják, de addig lesz névtelen levél, lesz feldult boldogság és eldobott élet, amely fölött gyönyörtől eltelve vigyorog az a pár holt betű, amelynek szerzője ismeretlen.

A fiam iskolába jár.

szeptember 1.

Hull a fáról a levél s elköltözik a gölya. Ez azt jelenti, hogy itt az ősz. A nagyváros vándormadarai, a nyaralók visszaköltöznek az elhagyott fészekbe: ez is az ősz jele. S megnyílnak az iskolák és kezdődik az oktatás nemzeti munkája, ami szintén az ősz őszi évszak beálltának bizonyossága.

Beirattam a gyermekemet az iskolába. Nemesak a nagyobb, aki már felsőbb osztályba lép elő az elemi iskolák lajtorjáján, hanem a kisebbiket is, aki most lép rá a tudomány első küszöbére. Mindkét kicsiny

nem szivarokat tartott. Renes vendége és résztvevője volt a szezon minden nagyobb mulatságának és annál jobban mulatott, mentül vidámabb volt a zenebona. Szellemi és művészi gyűlekezeteken azonban csak lehetőleg ritkán lehetett látni. Miss Henderson rajtakapta, amint egy Shelleyről való rövid felolvasás alatt kétszer a keze mögé asított, egyszer pedig nyitlan be a terembe. Szóval világfi volt. Lovakhoz annyira értett, hogy lószakértelmét mindenbe belekevert. Hamisítatlan szellemi élvezetek számára az unalom hamisítatlan forrásai voltak.

Bár meg lett volna benne mindaz a szellemi képesség, ami Webster Henryben, a Howard egyetem fiatal és máris neves tudósában megvolt! Vagy legalább ez a tudás lett volna olyan antik szoborszerű jelenség, mint Dawson Miles! Mert mister Webster is több alkalommal elárulta forró szavát miss Hendersonn jeges pillantásai előtt.

— Azt hiszem, boldoggá tehetném. — mondta neki egyszer Webster — mert sok közös vonás van bennünk. Mindketten szeretjük a jó és komoly könyveket, a zenét és mindkettőnkben megvan a természet szeretete, amely földi paradicsommá változtatná életünket, ha egymásra lennénk!

Miss Henderson lesütött szemmel, de nyit, kíváncsi állal haligatta ezt a vallomást. Aztán felpillantott az ifju tudós szabálytalan, komoly, szinte mogorva arcába. A következő pillanatban a tekintete az ifju öbcsőny, furesa természetére siklott le és úgy érezté, mintha valami láthatatlan kéz fogná le az ajkát, hogy „igen“-t ne mondjon.

Miss Henderson kérői közül egyetlenegy sem egyesítette magában Dawson Miles férfias szépségét és Webster Henry szellemét és kedélyét. Miss Henderson is olykor arra a meggyőződésre jutott, akárcsak mister Richards Augustus, hogy ideális mértékük tulságosan magas és hogy ezen a világon a mi időnkben már nem lehet elérni az ideál megvalósulását, ha ugyan egyáltalán el lehetett valaha érni. És mind a ketten csak sőhajtoztak, csak sóvárogtak az elérhetetlen ideál felé. Az egyik New-Yorkban, a másik Bostonban. De mindkettőnk sokkal erősebb jelleműek voltak, semhogy ideáljukból engedtek volna.

III.

Milyen volt miss Henderson?

Az olvasó önkénytelenül kérdi: „De hát milyen volt maga miss Henderson? Bizonyára tökéletesnek kellett lennie magának a nőnek is, aki a férfitől olyan sokat követelt. Csaknem tökéletesnek — mert ennyit csak el lehet várni miss Hendersontól?”

Tehát ilyen volt: Magas és fejedelmi természetű volt, úgy, hogy még azok is, akik mitológiához értettek, junói természetnek nyilvánították volna. Társalgása sohasem volt unalmas, vagy felületese és bár az élet külső apróbb jelenségei is érdekelték, az élet nagy kérdései is mélyen érintették. Táncozolni is tudott, még pedig költészettel és eleganciával. De nem a táncz kedveért tánczolt és nem is annak a félig érett ifjunak a kedveért, aki minden harmadik szóra elpirult, mert többre becsülte egy olyan

tudós és tapasztalt ember társalgását, akinek egyetlen arca izma sem rándul meg, ha a szomszéd kertjében földrengés van. Szerette az irodalmat és zeneértő volt. Egy szóval olyan volt, amilyennek mister Richards Augustus, ez az ideálra vadászó ember csak kívánhatta volna és még az ő sasszeme sem fedezett volna fel egyetlen rozsdafoltot miss Henderson nőiségének páncéljában.

IV.

Milyen volt mr. Richards Augustus?

És mint ahogy miss Flora Henderson mindenben megfelelt mister Richards ideáljának, akkép mister Richards Augustus is tökéletesen megfelelt miss Henderson ábrándjának. Férfiasan szép volt, mint Dawson Miles, nem maradt mögötte bankdepózitum dolgában sem és a bank pincéjében bérelt vasrekszeiben nem szivarokat őrzött. Kocsija, lova is volt elég, anélkül, hogy lószakértelme akkora lett volna, hogy eszével megszöktek volna a lovai. Shelleyről való felolvasások alatt egyszer sem asított. Mert épp ellenkezőleg, mert irodalmi és esztétikai műveltsége, érdeklődése épp akkora volt, mint Webster Henryben. Szóval ő volt mindenképp az az ember, akiről miss Henderson Bostonban álmodozott úgy, hogy feltétlenül megajándékozta volna őt szívével-kezeivel, ha egymásra lettek volna!

V.

Vége.

De sohasem találkoztak. És azontul mindig boldogan éltek.

fiamat felszereltem könyvvel, irkával, írószerszámmal, táskát a vállukra, aztán Isten nevében küldöm őket az iskolába.

Nagyobb érzés ez az apára, s nem csekélyebb a gondos anyára nézve. Az iskolára bízom a szemem fényét, az életreményét. Derék embert, jóra való embert, kiváló embert — akarok nevelni a fiamból, — a kiből az apai szem dus tehetséget fedez föl. De mire megyek vele az iskola segédleme nélkül? Ki vagyok szolgáltatva az iskolának, amelytől gyermekem képességének megizmosítását és kifejlesztését s minden apai reménységem megvalósítását várom.

Küldöm a fiamat az iskolába s boldog volnék, ha büszkén tekinthetnék föl arra az intézetre, amelyre gyermekem képzsését bízom.

A szülőnek az érdeke teljesen egyezik abban, hogy az iskola a maga feladatának magaslátán álljon s a lehető legjobban teljesítse hivatását. Az iskola nekem dolgozik, az apának, tágabb értelemben a nemzetnek, a mely mindajánunk tápláló szülője. De ha az iskola nekem dolgozik s minden szülőnek és a nemzetnek, amely rábízta esemelésében a jövőnek munkáját: akkor az iskola végtelen érdemet szerez magának a nemzeti közérdeknek szolgálatában.

Hogy mit várok én az iskolától? Mindenekelőtt azt, hogy tisztességes embert neveljen a gyermekemből. Minden jóra való szülőnek ez a legelső és legfőbb óhajta. Én is megteszem a mahamét, de az iskola hatalmas segítség. A legelső dolog az emberben a tisztesség, mert ezen épül a világ, minden más dolog csak azután következik. Nem lehet mindenki kiváló ember, de tisztességes mindenki lehet. Sajnos tapasztaljuk, hogy megfogyatkozott a tisztesség érzése az emberekben. Az emberi méltóságnak ezt a súlyos esorbáját az iskolának kell kiköszörölnie. Oktassák igazságszeretetre és rendületlen becsületérzésre a gyermekeket. Az igazságszeretet és a becsületérzés oly szikla, amelyen megtörik az életnek és a sorsnak minden hulláma. Az igazságos és becsületes üntudatot nem érheti hajótörés. Az megáll mindig, mint a szikla a viharban. Megnyugszik magában, a kötelesség hű teljesítésének önértékében.

A tisztesség hatalmas fegyver az életnek harczaiban: páncélt von a lélek köré s mindenkiféle belső óvószer, amely megóvja a belső elvérzéstől, a belső meghasonlástól.

Tehát ez a fő: az iskola tisztességes, önértékes, igazságos embert neveljen. E fő dolog mellett van azután még egy fő s ez az élethivatásra való előkészítés feladata, a mely szintén az iskolára hárul. De ez a felsőbb iskolákra tartozik.

Az én kicsiny fiamnál az ilyen nagy dolog még nem jön számításba. Az ilyen zsenge apróság nál a lélek ébredése, az eszméies kezdete és az érzés alakulása a fontos. Irni, olvasni ugyanis megtanul, játszva és boldogan. De a lélek képzése nagy dolog s finom hozzáértést és győnt édes szívet kíván mindazoktól, akik vele foglalkoznak.

Szeretettel kérek az iskolától, amely kis gyermekeket fogad gondjaiba: szeretettel, amely nélkül a gyermekeket megérteni nem lehet. Szeretet és gyöngédség nélkül a legjelesebben képzett tanító is — kontár s jóra való munkát nem végezhet az iskolában.

Arra kérem a tanító urat, ne haragudjon soha a kis fiamra, még ha rossz fát tesz a tűzre a pajkos gyerek. Szeretet legyen a tanító szavában akkor is, ha megrovja, akkor is, ha bünteti a gyermeket. A tanító, aki komolyan haragszik, a tanító, aki indulatba jön s a tanító, aki káromkodik: rossz tanító, ha mindjárt a leg tudósabb is. Az ilyenek kezében aggodalommal látnám a kis fiamat: félténném tőle a gyerekek lelki nyugalalmát.

A kis fiam iskolába jár: adja Isten, hogy egészséggel, minden jóval gyarapodva kerüljön ki belőle, öröme szülőinek s büszkeségére az iskolának.

EGYHAZ ÉS ISKOLA.

A polgári fiúiskolában a különbözeti és felvételi vizsgálatok szeptember 2-án d. e. 8 órától tartatnak meg. A fennmaradt helyekre a beiratkozás szept. 1., 2. és 3-án történik; az iskolai év ünnepes megnyitása pedig szept. 6-án, kedden d. e. 9 órakor lesz az intézet dísztermében.

A kereskedő tanoncokat tartó főnökök szíves figyelmébe. A kereskedő tanonciskolában a beiratások szeptember hó 4-én, vasárnap d. e. 10-12 óráig, szeptember 7-én, szerdán szeptember 10-én szombaton d. u. 2-4 óráig fognak végbemeni. A javító és pótló vizsgálatokat szeptember 4-én, vasárnap d. e. 10-12 óráig és szeptember 7-én, szerdán d. u. 2-4 óráig tartjuk meg. Minden tanuló a beiratkozásnál az első felévi tandíjat lefizetni tartozik. Az első ízben beiratkozók tanoncszerződésüket, iskolai és születési bizonyítványukat is kötelesek előmutatni. A beírás alapjául szolgáló bejelentő lap, melyet a tanuló főnöke tölt ki és ir alá, az iskola kapusánál kapható. Az igazgatóság.

Egy tízforintos története.

— Vasuti kaland. —

szept. 1.

A budapesti személyvonattal utazott haza tegnapelőtt Debreczenbe egy Piacutcai kereskedő a fővárosból. Elvégezte üzleti dolgait s boldog nyugalommal hallgatta a vasut zakatolását. Hogy azután unalmát enyhítse, elővett egy újságot s olvasgatni kezdett. Zavartalanul szedte be a Port-Artur el nem estéről szóló híreket, a mikor Debreczenhez közeledőben megállt előtte egy alak. Debreczen éjjeli és gyanus világának egyik közismert alakja.

— Jó napot uram, szólította meg, hazafelé tart?

— Igen, hazafelé, riadt meg a kereskedő.

— Egy szíveséget kérnék öntől.

— Parancsoljon.

— Elfogyott a pénzem s tovább akarok utazni üzleti ügyekben. Legyen szíves adjon kölcsön tíz forintot.

A kereskedő rá nézett az alakra, aki üzleti ügyben akar tovább utazni. Hosszasan és mereven nézte, aztán elgondolkozott.

— Tudom én nagyon jól, hogy mi az az üzleti ügy. Valami nagyobb szabású hamiskártyázás vagy idegen zsebek kikutatása. De mit csinálnak ezzel az emberrel? A hogy ismerem, képes lesz a legelső alkalommal leütni. Legjobb lesz adni neki.

Sőhajta nyit bele a kereskedő tárczájába s kivett egy rózsínű husz koronás bankjegyet és átnyújtotta a kedves ismerősének.

— Köszönöm — válaszolta a kölcsönkérő. Holnapután becsületszavamra vissza fogam adni.

— Jó jó, gondolta magában a kereskedő, hallottam én ilyen fogadást máskor is.

Az üzleti élet zürzavarában aztán hamarosan el is felede az egész esetet. Tegnap reggelugy hét óra tájban reggelizés közben hozzá megy a bolt egyik tanulója:

— A főnök urat hivatja egy ember.

A főnök ur felállott s ki ment az utcára. Kit pillantott meg, mint az ő vasuti utitársát.

— Eljöttem, hogy beváltsam a becsü-

let-szavamát. Itt a tíz forint s kamat fejében, hoztam egy doboz Tisza-szívert. — Fogadja el, mert nekem szerencsét hozott tíz forintja.

És hogy nagyobb nyomatékot adjon szavának, kinyitotta pénztárczáját s egész sereg tíz és husz koronás bankjegyet mutatott.

A kereskedő hűledezve vette át a tíz forintot, meg a szívert, a kölcsönkérő pedig köszönt s távozóban szólott csak vissza:

— Ugy-e, van a mi bankunknak is becsülete!

NAPI HIREK.

Karddal vagdalozó rendőr.

— Jogtalan kardhasználat. —

— szeptember 1.

Az éjjel egy rendőr brutálításának csaknem áldozatul esett egy iparos, kit a szerencsétlen véletlen hozott össze a részeg rendőrrel.

Az esetről munkatársunk az alábbiakat jelenti:

Tegnap este kapták ki a rendőrök a havi fizetésüket. Sajnos, van a rendőrség között nem egy, akinek ilyenkor első dolga a kocsmába menni.

Balázs Zsigmond 60. számú rendőr, a főkapitány legénye, tegnap este a kocsmákat járta s természetesen éjfélre már alaposan leitta magát.

Két óra körül a Faragó-utcából a Csapó-utczára ment s szemben találkozott Cziczó József eszmadiaival, ki szintén sokat vett be a jóból. — Balázs mellett dagasztotta az egyenruha s rendőri voltának tudatában belekötött Cziczóba.

A szóváltás a eszmadia és rendőr között annyira fajult, hogy Balázs kirántotta kardját és Cziczóra több vágást tett.

A kard az erős vágások miatt három darabra tört. Cziczó több sebből vértett s rendőri segítséggel a kórházba szállították.

Balázs Zsigmondot a bűnügyi osztályhoz kísérték, hol a törött kardot elkobozták tőle.

Cziczó állapota — a kórház jelentése szerint — súlyos. A felső ajkát átvágta a részeg rendőr; azonkívül a karján, hátán, czombján, sőt a lába fején is több súlyos sérülése van.

Balázs ellen a vizsgálatot Mile Pál rendőrfogalmazó vezeti.

— **A pallagi vasut építése.** A pallagi vasut építését végre a jövő héten megkezdik. — A debreczenbalkányi vasut engedményese nem kezdte meg a vasut építési munkálatait és miután a miniszter a vasut építésének legutolsó határidejét szeptember 1-ig állapította meg, a városnak kell a vasutat kiépíttetni. Aczél Géza főmérnök holnap terjeszti be s vasut építésére vonatkozó előmunkálatokat és a jövő héten már megkezdik a munkálatokat.

— **Az utczák világitása.** Végli Gy. rendőrfőkapitány még a múlt héten tisz-

delmas beadványt intézett a tanáchoz, melyben erősen kifogásolja az utcák világitását. A tanács ezt megelőzőleg ugyan már elrendelte, hogy este egy órával tovább, vagyis éjfélig világítsák az utcákat, mégis a főkapitány beadványát kiadták a világitási bizottságnak. A világitási bizottság pontról pontra megegyezve a főkapitány észrevételeit és erős hangon felbivja a főkapitányt, hogy helyesebben tenné, ha közegeit kötelesebbé tenné a tanácsra, hogy a világitási bizottság válasza alapján a tanács ma tartott üléséből felhívta a főkapitányt, szigorúan utasítsa a rendőrséget, hogy ügyeljenek fel, hogy a lámpákat ne rongálják meg és ne oltogassák el és a tetteseket szigorúan büntessék.

— **A helyvasut teher közlekedése** ellen sok panasza merült fel utóbbi időben. A tanács maga is meggyőződött arról, hogy a helyi vasut nem tartja be az engedélyezési okirat pontjait, így pl. hétfőn és kedden is egész nap teherszállítást végzett. A tanács ettől eltiltotta a helyi vasutat, mire az kérelmet intézett a tanáchoz, engedje meg, hogy hétfőn és kedden is egész nap közlekedhessenek a tehervonatok. A tanács a kérelmet nem teljesítette, mire a helyi vasut a határozatot megfelelőbbézte. A tanács ma tartott ülésén a felbontást, mint elkésettől visszautasította.

— **A piaci helypénz szabályrendelet.** A városi tanács ma tartott ülésén tárgyalta az új piaci helypénz szabályrendeletet. A tanács nagyobb változtatásokat nem eszközölt a szabályrendeletben, amennyiben lényegében minden pontra nézve magáévá tette a jog- és pénzügyi bizottság javaslatát. A szabályrendeletet a tanács kinyomatja s kellő időben tanulmányozás végett szétosztja a törvényhatósági bizottság tagjai között.

— **Uj kerületi orvos.** Szentpály Béni dr. volt kerületi orvos helyére a polgármester a tisztviselői hivatal előterjesztésére ideiglenes minőségben dr. K. Szalay Béla orvost nevezte ki. Az új kerületi orvos ma kezdte meg működését.

— **Várady Károly főigazgató.** A közgyűlés tanácsnoki debreczeni főgimnáziuma rokonszenves igazgatójának, Várady Károlynak székesfehérvári tankerületi főigazgatóvá történt kinevezését a hivatalos ap tegnapi száma közli. Az új főigazgató ma a fővárosba utazik, hogy a miniszter kezébe letegye a hivatalos esküt. Várady Károly szombaton jön vissza Debreczenben. Megtisztelő, új állását a jövő héten foglalta el.

— **Előjárósági ülés.** Az ipartestület előjárósága Tóth Kálmán elnöke alatt ma délután 4 órakor az ipartestület tanácstermében ülést tart.

— **A piaci helypénzek beszédese.** A város eddig a piaci helypénzeket évenként szedte be. Ez az eljárás sem a városra, sem az árusokra nem volt kedvező. Az árusoknak nehéz volt egyszerre nagyobb összeget lefizetni és ilyenformán sok hátralék gyűlt össze és a városnak munkát adott, míg a hátralékokat be tudta hajtatni. Az árusok, hogy magukon és a városra is könnyítsenek, azt az ajánlatot tették, hogy ők naponta fizetik a helypénzt. A tanács ezt megengedte és most rendszeresen, pontosan folynak be a helypénzek.

— **Uj igazgató.** Várady Károly főigazgatói kinevezése folytán megüresedett a román keth. főgimnázium igazgatói állása. Az új igazgató, mint előre jeleztük, Jászay

Rezső dr. lesz, ki valószínűleg szombaton érkezik Debreczenbe. Megérkezéséig az igazgatói teendőket Holeczinger Imre igazgatóhelyettes látja el.

— **Köburg Lujza hercegnőt megszőktették.** Az a világraszólo botrány, amely hat évvel ezelőtt kezdődött Köburg Főlp herceg feleségének, Lujza belga királyi hercegnének és Mattasich-Keglevich Géza főhadnagynak szökésével, úgy látszott, hogy egy-két év óta elaludt. A hercegnő a kozvigi örültekházában esőndesen élte napjait, kedvese pedig, miután kiszabadult a katonai fegyházából s könyvet írt szerelmi drámájáról, ismeretlen helyen gyűjtögette porének reviziójához az adatokat. Most azonban hirtelen fölámadt a szenzációs ügy: Lujza hercegnőt megszőktették Elszter fürdőből, ahol kurát tartott erős felügyelet mellett. Valószínű, hogy Mattasich volt főhadnagy barátai, vagy bérelt emberei a szöktetés óta, de még nem akadtak a hercegnő nyomára. Állítólag automobilon vitték el s már eddig biztonságban van vagy Svájcban, vagy Franciaországban.

— **Bélyegmentes kérvények.** Nem vonakozik ez az intézkedés ugyan minden kérvényre, de mégis indokolt, hogy ezután a bíróságokhoz vagy más hatóságokhoz intézendő sürgető kérvények bélyegmentesek. A közigazgatási bíróság eme határozatát azzal indokolja, hogy az elintézés nem kedvezmény, hanem hivatali kötelesség s így az ügyeknek elintézése, illetve az elintézés szorgalmazása tehát kedvezményre irányuló kérelemnek nem tekinthető.

— **Az autonom izraelita hitközség tiltakozása.** A debreczeni autonom izraelita hitközség előjárósága beadványt intézett a városi tanáchoz, melyben tiltakozik az ellen, hogy a város az iskolák részére megszavazott segélyösszegekből az izr. iskolákra eső részt kizárólag csak a másik izr. hitközségnek utalja ki. A tanács ma tartott ülésén foglalkozott a tiltakozással és azt a határozatot hozta, hogy a beadvánnyal érdemileg nem foglalkozik, mert a segélyösszeg folyósításának ideje még nem érkezett el.

— **Vadászok figyelmébe.** A debreczeni vadásztársulat tagjai értesítették, hogy miután a nyul vadászata a mai nappal felszabadul, a választmány vad kamarának a Diószegi és Monostorpályi utak közötti erdőrészt jelöli ki, ahol is vadászni egyáltalán nem szabad. A fészérvadászat október 1-től december 1-ig engedélyeztetik. Kopózó területnek az eddigi kopózó terület hagyatik meg. A választmány.

— **Különös nevű ügyvéd.** Faturól való atyafi állított be tegnap délután a ker. betegsegélyező pénztárba és minek utánna az illedelemnek eleget tett azzal, hogy figyelmzettetésre a kalapját levette és azt kérdezte:

— Nem tudják lun lakik a Kamra ügyvéd ur?

— Hogy hívják az ügyvéd urat? kérdezte egyik ottani tisztviselő.

— Hát Kamra.

— De micsoda Kamra.

— No hát én nem tudom másképp, hát izé... Spájsz.

— Ilyen ügyvéd nincsen Debreczenben.

— De biz a' van, mert itt van ni, fel van itt írva.

Ezzel egy papirt nyújtott a kérdezősködő kivatalnok kezébe, az írás pedig szólt: „Az ügyvédi kamara“.

— **Uj vízlecsapoló csatorna a Nagy-Cserén.** Az alsónyirvidéki vízlecsapoló társulat a Nagy-Cserén egy új 3. számú oldal csatornát akar létesíteni. Az erre vonatkozó építési tervek s műszaki munkálatok szeptember 1-től október 1-ig közszemlére lesznek kitéve a vármegyeházán.

— **Egy fiu, akinek három apja van.** Nagy-Szentmiklósról írja tudósítónk:

A nyár folyamán egy nómétvárosi kereskedő és egy asztalosnak a felesége egy szép napon felkerekedtek és bucsuzás nélkül itt hagyták házi tűzhelyüket. Híre járt, hogy Amerika felé vették útjukat, de bizonyosat nem tudott róluk senki. A napokban leirat érkezett a belügyminisztériumból az itteni anyakönyvi hivatalhoz, amelyben az vagon megírva, hogy Wind Martin, itteni közművesmesternek az oceánt járó hajón fia született. Windet igen meglepte ez az értesítés, mert el nem tudta képzelni, hogy miként jutott ehhez a ritka szerencséhez. A dolog nyitja az, hogy az említett kereskedő, midőn a boldog állapotban levő asszonyval meglépett, jó pénzért megvette Wind Martinnak az utlevélét s ezzel szálltak a tengerre. A tenger közepén egy kis időben látogatta meg az asszonyt, akit a hajóskapitány a Wind névre szóló utlevél alapján elkönyvelte, mint Wind Martin gyermekét. Így jutott Wind egy kis fiúhoz a sors véletlen kedvezéséből. A fiúhoz természetesen jogot formál az asszony férje, sőt jelenlegi utitársa is. Az anyakönyvi hivatal kellő magyarázattal visszaküldte az iratokat a belügyminisztériumhoz.

— **Halálozások.** Legutóbbi kimutatásunk óta az anyakönyvi hivatal halálozási osztályánál a következő haláleseteket jelentették be: Dávid Ibolyka ev. ref. 12 hónapos, Siteri Mária ev. ref. 11 hónapos, Bogdás Erzsébet ev. ref. 2 éves, Kohn Emilné Wasserstein Katalin izr. 30 éves, Kenyeres Erzsébet ev. ref. tíz hónapos, Szabó Erzsébet ev. ref. két napos, Ungvári Erzsébet Katalin ev. ref. 8 hónapos.

— **Uj segédek.** Az ipartestületi előjáróság mai ülésén a következő tanonczokat avatják segédekké: Dede Sándor cipész, Tóth Ferenc asztalos, Molnár István hentes, Papp János férfiszabó, Szűcs Mihály mészáros, Elek József cipész, Molnár Sándor közműves, Hüse József kovács, Szendrei Ferenc cipész, Orbán Lajos lakatos, Csenka István asztalos, Guthán János szimadia, Horváth Imre kovács, Lippai László sodronyos, Nagy Béla fodrász. Augusztus hónapban tehát 17 tanoncz szabadult fel.

— **Talált zálogjegy.** A rendőrséghez egy talált zálogcédulát vittek fel. Igazolt tulajdonosa a bűnügyi osztálynál átveheti.

— **Cseléd mellékelve.** Valami baja volt a rendőrséggel Koncz Eszternek. Az érparancsnak nagy, iromba batúkkal felvette az esetről a jegyzőkönyvet, melynek végére odabiggyesztette:

— Koncz Eszter cseléd mellékelve. A jelentés eleven mellékletén sokat mulat a bűnügyi osztály személyzete.

— **Jelmezes próbából.** Schaf János táncztanító 1904. évi szeptember hó 3-án, szombaton a „Korona“ című táncsteremben, táncztanítása bevégezése alkalmából záróvizsgával egybekötött zártkörű jelmezes próba-bált rendez. Belépő-díj: személyenként 1 korona. Kezdeté fél 8 órakor. Zenész Benczi Sándor elsőrendű zenekara.

— **Kitiltott csavargó.** A Piacz utcán bolyongott részegen Deczki Gábor csavargó. Ittas fejjel lárnozott, kiabált s így csinos kis utcazi botrányt rögtönzött. Bekísérték a központra, hol kiderült, hogy a város területéről már kitiltották. — Kiss Bálint csavargó Debreczenből többször ki volt tiltva. Tiltott visszatéréseért és csavargásért bezárták.

— **Aki fél a rendőrtől.** Hatvan-utczán csavargott az éjjel Tóth János napszámos. A rendőr igazolásra szólította fel, mitől Tóth annyira megijedt, hogy futásnak eredt. Mikor a rendőr elérte és kérdőre vonta a szaladásért, azt felelte, hogy nagyon fél a rendőrtől. Bekísérték és most folyik a vizsgálat, hogy a kitiltáson kívül

mi oka van még Tóthnak a rendőrségtől való féltésre.

Rákóczi-émlék Tokajban. Tokaj városában, amely egykor a dícső emlékü Rákóczi-ház birtoka volt s ahol II. Rákóczi Ferenc és Zrinyi Ilona is gyakran megfordult, lelkes mozgalom indult meg, hogy a dícsőséges fejedelemnek, a város egykori urának maradandó emléket állítsanak. — Maga a város képviselőtestülete ezer koronát szavazott meg a hazafias terv megvalósítására. Dícsőret illeti a város derék polgárságát a szép mozgalomért. A nagy Rákóczi sokat tett egykor azok ósáért, akik ma Tokaj városában laknak. Zrinyi Ilona, az okos lelkű nagymama is a tokaji templomban vett búcsút Magyarországtól. Annak köveire omlott e fenséges amazon búcsukönyve. Innen indult el német kísérettel török földre, hogy sohase lássa többé se hazáját, se gyermekeit.

Ráesett az emelőgép. Vásárhelyi Gyula, aki a debreczeni gépjavitó műhelyben volt alkalmazásban, foglalkozás közben leesett egyik gépről. Ez azonban még nem lett volna olyan nagy baj, de magával rántott egy emelőgépet is, amely ráesett. A 70—75 kilós emelőgép súlyos zúzódásokat ejtett rajta. Szerencsére azonban esontörést sehol sem szenvedett. Beszállították a kórházba, ahol már jobban van.

Kiraboló templom. Hajdu-Dorogon az elmúlt éjjel s gör. kaht. templomot kirabolták. A tetteseket szerdán sikerült a rendőrségnek Hajduböszörményben elfognia. A lopott értéktárgyak mind megkerültek.

1—2 gimnáziumi tanuló teljes ellátásra elfogadtatik Kórház-u. 1. sz.

A legjobb solingeni zsebkések, ollók, borotvák, borotváló készülékek, haj- és szakállnyírógépek igen olcsók **Mentze Henrik** ujdonságok áruházában.

Letzter József fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44., dr. Ujfaluassy ház. Állandó fényképkiallítás a műterem kapubejáratánál levő kirakatokban.

1—2 középiskolai tanuló ellátásra felvállaltatik. Érdeklődhetni Széchenyi-u. 18 sz. a.

Mi mindent lehet igen olcsón beszerezni Mentze Henrik ujdonságok áruházában? Piac- és Szent Anna utca sarkán, azt itt mind elősorolni majdnem lehetetlen, azért mindenkinek őszintén ajánljuk, hogy vegye magának azt a fáradságot és tekintse meg azt a csinos és igen ügyesen berendezett üzletet, mely páratlan a maga nemében. Mindenféle felvilágosítással szívesen szolgál a tulajdonos abban az esetben is, ha nincs szándékában venni.

Egy volt debreczeni főhadnagyról.

Jekelfalussy Amerikából hazajön.

szept. 1.

New-Yorkból kaptunk levelet. Lapunk egy barátja küldötte és ismerteti benne a nemrég híres huszár főhadnagynak: Jekelfalussy Istvánnak szomorú történetét. A levél írója különben találkozott és beszélt a főhadnaggyal egy newyorki magyar kávéházban.

A levél így szól:

Jekelfalussy István hadnagy korában Debreczenben, majd Kecskeméten szolgált az első honvédhuszár ezrednél. Akkori állomáshelyéről gyakran rándult Budapestre, a hol állandó vendége lett az éjjeli mulató-

helyeknek. Óriási összegekben játszotta a leghazárdabb kártyajátékot és nagy összeget vesztett.

Még a titkos, magánházakban létező roulettebankokba is eljárt, — hogy kártyaszünetedélyének itt is hódolhasson. Csak-hogy Jekelfalussy jövedelme nem fedezte a könnyelmű élet költségeit és kénytelen volt adósságokat csinálni. A 120,000 koronára rugó adósságot két év előtt fizetett ki a könnyelmű hadnagy hozzátartozói, de egyuttal becsületszavát vették tőle, hogy nem játszik. Hogy ígéretét könnyebben beválthassa, az eddigi állomás helyéről Bécsbe helyezték. Jekelfalussy eleinte meg is tartotta ígéretét, csak-hogy nemsokára a sors egy bécsi színésznőt hozott utjába, akinek a kedvéért óriási összeget költött. Még egyszer megboosítottak a könnyelmű fiatal embernek hozzátartozói és rendbehozták zilált anyagi viszonyait; viszont Bécsből Gyöngyösre helyezték át, ahol sokkal könnyebben tarthatja meg adott szavát. A könnyelmű hadnaggyal összeköttetésben állóknak pedig megmondták, hogy többet ne hitelezzenek neki, mert a hadnagy hozzátartozói nem rendezik többé az adósságait.

Gyöngyösön azonban egy cseppet sem változott meg a könnyelmű fiatalember. Folytatta eddigi életmódját. Időközben egy bécsi táborkok leányát jegyezte el, aki azonban értesülve vőlegénye könnyelmű életmódjáról, felbontotta az eljegyzést.

Ezt a csapást már sehogysem bírta elviselni Jekelfalussy, aki időközben uzsorások kezébe került, köztük az azóta megszökött Kanitzer Géza hírhedt uzsorás kezébe is, mindig arra számított, hogy az időközben tisztársai nevére hamisított nagyösszegű váltóit a hozományból fogja kifizetni. Ezek után nem maradt más hátra, mint-hogy szöknie kellett. Összevásárolt mindenkitől árukat, különösen ékszereket és azokon potom áron rögtön tuladott. Az így szerzett pénzen Amerikába vitorlázott, hogy ott várja be ügyében a döntést.

A hitelezők nem tettek ellene feljelentést, mert még mindig remélik, hogy sikerül majd valahogy a megszökött katonatiszt hozzátartozóival megegyezkedni. Ebben bizakodik a főhadnagy is, de bizakodnak a magyarországi uzsorások, akik Amerikába kényszerítették.

Jekelfalussy főhadnagy különben egy hónapon belül hazatér Amerikából és polgári hivatalt vállal.

TÁVIRATOK.

— A „Debreczen” eredeti távirata. —

(Érkezik d. u. 1/2 órákor.)

A liaojangi döntő ütközet.

A liaojangi döntő ütközet ki-menetelét még mindig homály borítja. Az orosz jelentések szerint **a japánokat Kuropatkin hadserege visszavonulásra kényszerítette.** — Az ütközetre vonatkozó legújabb értesülések a következők:

London, szeptember 1. A Reuter-ügynökségnek jelentik Liaojangból, hogy az ütközet még egyre tart,

de biztos eredményt még nem tudni.

London, szeptember 1. A Reuter ügynökség liaojangi jelentése szerint a japánok utolsó támadásukat tegnap este hét órákor intézték az oroszok ellen. **A harcz egész éjjel tartott s mindkét rőszről több ezer ember esett el.** Az eredmény ismeretlen.

Orosz jelentések szerint az éjjeli mészárlás az oroszok győzelmével végződött, mert a japánok visszavonultak.

Liaojangból orosz forrásból azt jelentik a Reuternek, hogy az oroszok támadólag léptek fel és a japánokat visszavonulásra kényszerítették.

Vasuti szerencsétlenség.

Budapest, szeptember 1. Rielmondból jelentik, hogy ma reggel két vasut összeütközött. Az összeütközésnek **15 halottja és 20 sebesülte van.**

Mészárosok sztrájkja.

Budapest, szept. 1. Chikagói távirat szerint az összes mészárosok sztrájkolnak. A sztrájkolókhoz 20.000 munkás csatlakozott. Komoly zavargásoktól tartanak.

Az ál-rokon.

Becsapott család.

Saját tudósítónktól.

— szeptember 1.

Veszedelemes szédelőt keres tegnap óta a kolozsvári rendőrség. Az ismeretlen szédelő, elegáns megjelenésű, magas, szőke fiatalember a legnagyobb raffineriával állított be tegnap egy kolozsvári uricsaládhöz, amelyet rövid pár óra alatt mintegy 3—400 koronáig károsított meg, aztán nyomtalanul eltűnt. Az eset, amelyhez hasonló eddigé csak a nagy világvárosok rendőri krónikái jegyezték fel, a következő:

Tegnap reggel nyolcz órákor kétfogatu bérkocsi állott meg a Varga-utca 5. számú ház előtt. A kocsiból egy feltűnő elegánsan öltözött magas, szőke fiatalember ugrott ki, ruganyos léptekkel. Miután a kocsiának nagyuri előkelőséggel egy ezüst forintost nyomott a markába, betért az udvarra, ahol Andrásfi Jakab lakása iránt érdeklődött. A megszólítottak udvariasan utbaigazították az előkelő idegent, aki a következő pillanatban az Andrásfi lakásának ajtaján kopogtatott. A szobában Andrásfi nejét találta egyedül, akit a vi-zontlátás nagy örömevel köszöntött:

— Csókolom a kezeit, kedves néni! S az elegáns fiatal ember hirtelen elkapta az ámuló urinő kezét, czuppanós esőkot nyomott reá s mielőtt Andrásfié magához tért volna meglepetéséből, már a másik kezét is megcsókolta.

— Persze, persze, csudálkozni tetszik néni — mondotta aztán jókedvűen — mert nem tetszik ismerni. Én a Józsi vagyok Medgyesről. A Nagy József fia. A néni ke-tés-vérének a fia, Medgyesről.

— Erre Andrásfi is barátságosabb lett: — Te, te vagy az Józsi? — csodálkozott. — Hogy megnőtél! No, új le fiam. Mit csináltok; hogy vagytok otthon? Apa, anya...

— Köszönöm néniém, nagyon jól va-

gyunk; mindnyájan tisztelik és csókolják. En az egyetemre jöttem, beiratkozom. Jogász leszek nénikém; most leszek első éves jogász.

E közben megjött András is és az öröm teljes volt. A család és a vendég, a meglepetésre jött kedves rokon, reggelihez ültek, miközben a megyesi ál-Józi sok mindent beszélt hazulról, az otthoni állapotokról s olyan tájékozottsággal mondott el intim családi dolgokat, hogy Andráséknak eszükbe sem juthatott föl telezni, hogy a legagyafurttabb szédelőgöknök egyikével van voltaképpen dolguk.

Reggeli után a kedves rokon bizalmasan elmondta Andráséknak, hogy hazulról éppen csak annyi pénzt hozott magával, amennyi az utiköltségre volt elég, mert otthon nem voltak kellőleg tájékozva, hogy mennyire lesz egyelőre szüksége.

De nehogy pénz nélkül induljon a városba, kért néhány koronát, míg küldenek neki. Andráséknak éppen volt félretéve 22 koronája, azt szívesen odaadta testvére állítólagos gyermekének. A fiatalember erre eltávozott és másfél óra múlva jött vissza. Elmondotta, hogy már teljesen rendbejött a dolával. Éppen 400 koronára lesz szüksége s ezt az összeget hazulról kell kérnie, de mert neki — mondotta Andráséknak — a múlt éjszakai álmatlanság miatt nagyon fájnak a szemei, legyen szives és írjon 6 (Andrásiné) szüleinek, hogy a 400 koronát táviratilag küldjék.

Andrásiné megnyugtatta, hogy ír, hiszen nem olyan sürgős. A rokon ebbe belenyugodott, meg is köszönte a jó néniknek s nagy kimerültségről panaszkodva, bement a belső szobába, ahol a diványon behavörözött és délig pompásan aludt, úgy hogy az ebédhez alig tudták felrázni álmából. Ebéd után András is eltávozott hazulról és a rokon ismét egyedül maradt otthon Andráséknak, akitől a délután folyamán a legkülönbözőbb tárgyak alatt a következő tárgyakat csalta ki:

- 1 hosszú szürke ősi kabátot,
- 1 arany karika gyűrűt,
- 1 női gyémánt gyűrűt,
- 1 dupla fedelű férfi arany órárt,
- 1 smaragd kövű arany gyűrűt,
- 1 férfi arany óraláncot,
- 1 színes férfi inget és
- 1 fekete esőernyőt.

E tárgyaknak értéke a 22 korona készpénzzel együtt mintegy 350 korona. Az ál-rokon este még pompásan megvesztorozott s vacsora után engedelmet kért a néniktől, hogy kávéháza melessen:

— Kérem órára visszajövök — mondotta — és eltávozott.

A család a kopukulesot kitétte az ablakba, hogy az urfi bejöhessen. De az urfi kére órára nem jött vissza. Másnap reggel sem mutatkozott; sőt most is oda van. A kiesett tárgyakat megszokták. Andráséknak veszedelmes szédelőgövel volt dolguk s a gyanyókat meg erősítette az igazi Nagy József távirata, a mely Medgyesről jött s mindössze ennyit mondott:

Fiaim itthon vannak, az illető család.

Józi.

Ez a távirat tegnap délelőtt arra a levélre érkezett, a melyet Andrásiné, az állítólagos rokon megbízásából, még hétfőn délután írt a 400 koronáért.

A becsapott András is, a feleségével együtt tegnap délután — mit tehettek egye — — elmentek a rendőrségre és panaszt tettek az ál-rokon ellen, a ki a legagyafurttabb szédelőgök egyike.

VEGYES HIREK.

* **A csár rokonai.** Az orosz trónörökös születése alkalmából egy angol újság megemlékezik a csár rokonságról. E szerint a csárnak van egy férfi testvére, négy unoka-

bátyja, négy első ágbeli, tíz második-ágbeli, tizenhárom harmad-ágbeli unokatestvére és egy nagybátyja. Férfi testvérét, nagybátyját és első s második-ágbeli unokatestvéreit nagyhercegeknek nevezik és a császári fenség címmel tisztelik; a többi rokon orosz hercegi rangban van, a címük egyszerűen: fenség. A csárón kívül tehát az orosz császári háznak harminczhárom férfi tagja van. Mindegyiknek már születésével több mint két millió korona évi jövedelemhez van joga egész életén keresztül. A császári ház összes nagyhercegeinek és hercegeinek tehát körülbelül 70.000.000 koronát fizetnek ki évente, bár a nagyhercegek nincsenek nagyon rászorulva erre a jövedelemre, mert nagy magánvagyonuk is van. Így a harminczhárom nagyhercegnek és hercegnek összesen ötezer angol négyszög-mértföldnyi birtoka van, tehát az övék az európai Oroszországnak körülbelül tizenegyed része. Mindezen kívül az 6 tulajdonuk 325 palota és kastély s van huszezer szolgájuk és eselédjük és egyéb alkalmazottjuk. A nagyhercegeknek sok előjoguk van. Rendes bíróság előtt nem lehet őket beperelni s mint tanút sem hivatja meg őket a bíróság nyilvános pörben. Ha valakinek nagyherceggel gyűlik meg a baja, akkor az ügyet külön törvényszék elé kell terjesztenie, amely csupán arra való, hogy a császári ház pörös dolgait intézze. Ha pörben nagyherceg tanuvallomására van szükség, akkor a bíróságnak el kell mennie a lakására és ott kell kihallgatni. A nagyhercegeknek nem kell megesküdni vallomására, egyszerű aláírásának eskü érvénye és jelentősége van.

* **A szereelmes muzikus.** Kicsike városkában akarta elrejtetni szerelmét Melillo Alfréd, aki Milánó egyik operaházában első hegedős. Huszonkét éves létére olasz vére egész hevélvel szeretett bele a tizenöt esztendő Gargano Jankába, aki gazdag szülők gyermeke. Melillónak nem akarták adni, mert színházról-színházra vándorló muzikus s mert első hegedős bőven akad Olaszországban. Erre megszoktatta a leányt, aki apjától a házasságot kezdetének sok nehézségei ellen magával vitt tizenkét ezer lírát. De még az esküvőre sem volt idejük. Melillo ugyanis álnév alatt elszereződött a Milánó mellett lévő Casalmonferrato nevű városba, ahol egy szerény operatársulat két egész operával: a Bajazókkal és a Bohémekkel mulattatta a nagy hőségben a városka műbarát lakosait. E napokban éppen a Bohémeket adták, az első felvonás zavartalanul is folyt le, a másodikat azonban milánói titkosrendőrök is végig akarták hallgatni, akik Melillót fölismerték s a közönség szemeláttára nyomban el is fogták. A zenekar gyöngé volt, az első hegedűst melegeben senki sem tudta pótolni, tehát az előadást abba kellett hagyni. Ebbe meg a közönség nem nyugodott bele és olyan parázs verekedés támadt, hogy a titkosrendőröknek menekülniök kellett. A nagy zavarban a muzikusnak is sikerült elillanni. Haza rohant szerelmes párjéért s sikerült nekik még azon éjjel tovább menekülni Casalmonferratából, úgy, hogy eddig nem is akadtak a nyomukra.

* **Madarétvágy.** Számtalan megfigyelés bizonyította már be, hogy a madarak aránylag milyen sok táplálékot fogyasztanak el s en elfogva arra az emberre, aki kevés oledellel beéri, éppenséggel helytelenül alkalmazták azt a mondást, hogy anyait eszik, mint egy madár, mert a madár, ha hozzá jut, bizony megeszi a maga porcióját. Majdnem valamennyi madár, fentartásához aránylag szinte bálulatos sok eledelt szükségül. Telhetetlenség dolgában első sorban a veresbogy jár elől, mert megfigyelés nyomán állítják, hogy ez a látszólag kicsiny madár egy nap alatt annyi gilisztát fogyasztott el, hogy azok egymásután rakva 18 láb hosszúságot kitétek volna. Egiliszták súlya körülbelül 100 grammra becsültetvén, ez a súly a madár egész testsúlyát kétszeresen meghaladja. Egy embernek ennéifogva, aki

például 70 kiló súlyú, naponta 150 kiló eledelt kellene magához venni, hogy ha a veresbogy akarná utánozni. A szárnyas ragadozókat is nagy telhetetlenség jellemzi. A karvaly ugyanis jó mezei egér-évjáratban havonta legalább 1000—1500 darab egeret fogyaszt el. A baglyok is jól értenek az egerpusztításhoz. Így egy fogságban tartott kis kuvik, egymásután 9 darab egeret fogyasztott el, két óra múltán pedig, még további 6 egeret kebelezett be.

* **Megfőtt gyermek.** Mindszentről megdőbönt esetről írnak. Bereczky Imre odaváló vagyonos gazda ember három éves Mariska nevű kis leánya megfőtt egy fazék vizben. A szerencsétlenség úgy történt, hogy Bereczkyéknél az udvaron mostak s egy katlanban vizet forraltak. A kis leány a tűz körül játszódott. A mosó asszony a katlanból egy hatalmas fazékba merete a vizet s valamiért bement a szobába. A kis Mariska ekkor a fazékhoz ment s magára borította. A forró víz az apróságot megölte. A boncolás alkalmával megállapították, hogy az ártatlan kis gyermek teste valósággal megfőtt a forró víztől. A csendőrség megindította a vizsgálatot, hogy a gondatlanság miatt kit terhel a felelősség.

KÖZGAZDASÁG.

Heti piaczi árak.

— szeptember 1.

A keddi hetivásár árairól a vásárfelügyelőség a következőket jelenti:

	Kor.-tól.	Kor.-ig.
100 klg.		
Buza	19 80—	20 80
Kétszeres	16—	16 60
Rozs	14 40—	—
Árpa	14 40—	15—
Zab	14—	—
Tengeri	16 40—	17 80
Köles	14—	—
Szalonna, sós	140—	144—
Háj	—	—
Zsir	1 44—	144—
Kihizott sertés	—	—
Sertéshus	—	—
Széna	8—	—
„ II. rendű	6 80—	—
Luzerna	7 40—	8—
Bükköny	7—	—
Lóhere	6 80—	—
Takarmány szalma	4—	—
Alom szalma	1 20—	—
Zsup szalma ezáz kéve	8—	10—

A hetivásár forgalma kedden a következő volt:

Ló felhajtattott	1100
Elkelt	460
Szarvasmarha felhajtattott	1680
Elkelt	740
Sertés felhajtattott	1980
Elkelt	1385

REGÉNY CSARNOK.

Csontváz a tűzhelyen.

Angol regény.

Fordította: Amica.

16

— Edit, még egy szavam van, — mondotta Guy remegő ajakkal feléje fordulva. — Herbert Tracy és közted mi történt?

— Ez, — válaszolta Edit keserű rövidséggel — egy fiatal leány hiszékeny szerelme, a férfi hütlensége és olyan sértő szavak, melyeket egy asszony sem felejt el és nem bocsát meg soha! — És a

férje mellett elhaladva kiment a szobából.

V.

De l'Orme ur és a felesége között mind mélyebb lett az örvény és az árnyék sötétebb, de a büszke angol férfinak és a büszke angol asszonyban külső változást senki sem tudott felfedezni. Kivéve Helén — a gyöngéd, érzékeny Helén — homályosan érezni kezdte, hogy boldogtalanság költözött házukba. Sokkal nagyobb, mint anyjuk életében. És nem volt senkije, kivel közölje, ma Alan visszament Etonba.

Néhány nap telt el, mielőtt Geisler Orlof a De l'Orme által adott meghívást felhasználta és aztán egy reggel egy régi barát szabadságával megjelent, De l'Orme asszony ezen mondatára emlékezve: „A férjem barátait mindig szívesen látom“.

De l'Orme ur után való kérdésére válaszul azt mondták, hogy a dolgozó-szobájában van; ösmerve azt a szobát, a legényt egy mosolyal elhagyta és könynyedén kopogtatva az ajtón, kinyitotta azt és nevető mentséggel az ajkain, a szobába lépett — Hirtelen megállott, zavarodottságot érzett.

V.

Előtte, oly nyugodtan, mint rendszeren, De l'Orme asszony volt, a képek és szobrocskák porolásával elfoglalva, de, az ajtó nyílását hallva, megfordult, hogy lássa, hogy ki lépett be. Teljes nyugodtsággal le'ette porolóját, előre ment és a vendégnek kezét nyújtott.

— De l'Orme asszony, ezer bocsánat! A legény azt mondta, hogy a kegyed férje itt van, máskülönben sohasem alkalmatlankodtam volna — mondta Geisler.

— Én szégyenlem, hogy ön a szobát ily rendetlenül látja — volt a válasz — de a férjem rajtam kívül senkinek sem enged meg, hogy a szobájában levő tárgyakat érintse. Ezek a képek és szobrok sokkal értékesebbek.

— Azok valóban nagyon szépek. De l'Orme elismert műértő.

Az Edit szeméi ragyogtak.

— Ez egy „Ecce Homo“ Corregitól, — mondta — Olaszországban vettük. Azt hiszem, hogy De l'Orme ur majnem mesés árt adott érte. De, Geisler ur, jöjjön fel. A férjem nemsokára visszatér.

— Ő itt van, a szolgálatodra, — mondja De l'Orme ur mély hangja. — Geisler, hogy vagy? — És De l'Orme állott előttük. — Lordnál ma kriket verseny van, ha kedved volna velem oda átlomagolni. Edit, velünk tartasz? Te szeretted a férfias sportokat nézni és te érted ezt a játékot.

— Szeretnék veled menni. Rendeld meg a lovakat és én készen leszek, mire azokat elővezetik.

— Az pompás lesz — mondja Geisler, midőn a háziasszony visszavonult. Szeretném, ha Alan itt volna.

— Ő itt volt — válaszolta De l'Orme — de csak azért, hogy anyjával találkozzék és azt fogadja. Azután ismét visszavittem Etonba. Itt van a lovad? Vagy kölesönözhetek neked egyet az enyéim közül?

— Köszönöm, az enyém az ajtónál van — mondja Geisler.

De l'Orme ur csongetett és megrendelte a lovakat. Blankát és Helént Delaware asszony hívta meg kocsikázni. Így tehát csak

De l'Orme ur, a felesége és Geisler ur lovgoltak át a St. Johni erdőbe. Gyönyörű nap volt és Lords tele volt nézőkkel. Az ujjonnan érkezők leszálltak és beléptek, az előtérre mentek, hol De l'Orme ur az ismerősei közül többeket látott.

— De l'Orme ur, maguk különös emberek — mondta a francia követséghez tartozó kis attaché.

Guy nevetett, azt kérdezte, hogy miért mondta azt és mit gondolt arról a játékról?

— Én nem értem azt — válaszolta a francia, a szemüvegét fölemelve. Maguk fura népek, hogy ilyen mulatságot kedvelnek Ma foi, addig futnak, míg kifáradnak és azt mulatságnak nevezik — jujj!

— Az ilyen sportok csinálnak bennünket azzá, amik vagyunk — válaszolta De l'Orme röviden.

A francia a vállait vonogatta és azt kérdezte:

— Ki az a férfi a jobb oldalon? Mintha ismerném az alakját.

— Herbert Tracy a neve — mondta Geisler, egy futó pilantással De l'Orme asszonyra.

(Folyt. köv.)

Mamák és tanítónők

becses figyelmébe!

Ajánljuk az iskola év beáltára jó színtartó **himző selymek és pamutok, kötő pamutok, minta kendők** a **himzéshez** és mindennemű kézimunkához való minden hozzávalót.

Legjutányosabban és legjobbat egyedül csak

Füstös Testvérek

női kézimunka és szakértően vezetett nagyválasztéku előnyomda üzletében szerezhetők be,

== Piacz-utoza 12. szám ==

== A ki ==

olcsón, jól, praktikusán és modernül építkezni akar

forduljon

BORSODY I. S. építész

irodájához Debreczenben Hunyadi-u. 21.

Templomok, városi lakóházak kastélyok, iskolák, fürdők, gyárak, gazdasági épületek stb. tervezését vagy elkészítését, nedves lakások szárazzá tételét, betonirozást vagy bármily építkezéshez tartozó munkát elvállal.

Építkezésekre törlesztéses kölcsönt előnyösen eszközöl ki. — Biztos sikerrel előkészít a kőműves, kőfaragó és acemeszteri vizsgára. — Építő iparosoknak olcsón készít tervrajzokat, költségvetést.

Iskolás

fiuk és leányok

részére kész fehérneműek, ágyneműek, madrácz, ágyterítő, paplanok, flaneltakarók, harisnyák és zsebkezdők, nagyválasztékban és csakis elsőrendű minőségben —

Kardos Lászlónál

Debreczen, Kossuth-u. 9. sz.

1 liter

Borhegyi borvíz

8 krajczár,

mely kitünő, üdítő egészséges ital, kapható

Máyer Jenőnél

előbb

Geréby Fülöp utódai Debreczen.

Üveg betét 4 krajczár.

Csak még rövid ideig!

Szönyegraktárunk áthelyezése miatt az összes ott lévő árukat leszállítottuk.

Különös olcsó alkalmivétel képen ajánljuk:

Több száz drb. szönyegmaradékot főáron.

Visszamaradt függönyöket főáron.

Butorszövet maradékokat főáron.

Egyes ágy- és asztalterítőket főáron.

Visszamaradt valódi Smyrna szönyegeket főáron.

Bosznay J. és Társa

szönyegháza, Kossuth-utca 11.

Csak még rövid ideig!

Az őszi és téli
idényre!

Iskola öltönyök

fiu- és férfi ruhák a legolcsóbb-
tól a legfinomabb kivite ig
mesés olcsó árban
kaphatók

KATZ HERMANN

cégnél
Debreczen, Piacz-utca 43.

Meghívás.

Az Első debreceni kézizálog kölcsön-
intézet részvénytársaság t. részvényesei

1904. év szept. hó 15-én

délután 5 ózaker az intézet üzleti helyi
ségében, Arany János-utca 9. szám alatt
megtartandó

rendkívüli közgyűlésre

meghívotnak.

Tárgyak:

1. Alapszabály módosítás.
2. H. tejesítésre 2 tag választása.
Debreczen, 1904. augusztus 31.

Hirlapelárusítók

felvétetnek,
a „Debreczen“ elárusítására
városi nyomdában,
városház, keresztépület.

A legolcsóbb
bevásárlási forrás
Székely Jenő és Társa

utóda
uri és női-divat
cipőraktár cégnél
Piacz-
utca Szent-Anna-utca
sarkán.

Csődkiárulás!

A KOMÁROMI JÓZSEF

csődtömegéből mindenféle

papíraruk,
levélpapírok,
írópapírok, borítékok,
fényképeszeti cikkek,

írónok, tenták,
levelező lapok,
esomagoló papírok,
cartonok, névjegyek,

üzleti könyvek,
írkák, füzetek
stb.

Ugyanott megtekinthető a nyomda, könyvkötészet és a
a czinkografia is.

Csődkiárulás!

KÖNYVVITELI, SZÉPIRÁSI ES IDEGENNYELVI GYAKORLATI SZAKTANFOLYAM

felnőttek számára.

Egész életre szóló művelődési eszközöket, szellemi kincseket
szerezhet meg a haladni vágyó mindkét nembeli ifjuság, rövid
idő alatt, anyagi megterhelhetés nélkül.

Ez a gyakorlati tanfolyam látogatása által hosszú évek mu-
lasztásait pótolhatják mindazok, kiket mostoha körülmények a
lehetőlegjobb ismeretek szerzésében meggátolták.

Felnőtt ifjak és nők néhány hónap alatt annyi hasznos
ismereteket szerezhetnek meg csoportos oktatásom, ismert gyá-
korlati módszerem által, mint tulsufolt iskolában a zsenig
ifjuság, csak számos év alatt. Mindenki ismeri eredményes buzgó
működésemet. Hisz, lelkelem lelkével tanítottam 30 éven át a
debreczeni felsőbb kereskedelmi iskolában, ahol tanítványaim
ezreinek szerete a művelt társadalom és a nagyméltóságú
n. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter ur elismerése méltatta
eredményes odandó munkásságomat.

A könyvviteli szakcsoporttal kapcsolatosan tanítom a szám-
tant, váltóismét, levelezést. A szépirási szakcsoport felőleli a

magyar, német, rond disz, gép- és gyorsírást, a levelezést az iro-
dai munkálatokat. Az idegen nyelvek szakcsoportja közé tartozik:
a német, francia, angol nyelvtan, társalgás és levelezés.

Mindenki beirathatja magát oly szakcsoportokra, mikre élet-
pályáján leginkább van szüksége.

Beiratás naponta délelőtt 11-1-ig és délután 3-5 óráig.
Iroda és tanterem: Simonffy-utca 2. szám (városi bérpalota bal-
oldalán 3. kapu II. emelet, a mérnöki hivatal szomszédságában.)
Tanórák: délelőtt 9-12-ig, délután 3-6 óráig, esteli fél 9-től
10 óráig, 3-szor hetenkint. Tandíj szakcsoportonként 5 havi idő-
tartamra 40 korona, mely összeg a beiratáskor előre fizetendő.
A téli tanfolyam szeptember 5-én, a nyári tanfolyam márczius
5-én veszi kezdetét. Könyvek íróeszközök legfeljebb 10 koronába
kerülnek félénkint. — A nagyérdemű közönség bizalmát és
pártfogását kérve és remélve, maradtam hazafias tisztelettel

Debreczen, 1904. év augusztus havában

ZALAI MÁRK ny. tanár.